

Η Χαριστική Βολή της Χρεοκοπίας

Έχουν ήδη περάσει δύομισι χρόνια από την υπαγωγή της Ελλάδος στους όρους του Α' Μνημονίου της 10^{ης} Μαΐου 2010 - της δανειακής σύμβασης της εθνικής υποτέλειας των 110 δις ευρώ που υπέγραψε η ανάληκτη ελληνική κυβέρνηση με τη τρούκα με σκοπό την «σωτηρία της χώρας από τη χρεοκοπία». Είναι πλέον εμφανές στο μάτι του απλού πολίτη η καταρράκωση της ελληνικής οικονομίας, με το ΑΕΠ να έχει συρρικνωθεί τα τελευταία τέσσερα χρόνια € 50 δις που αντιστοιχεί στο 23% (από € 243 δις το 2008 στα € 193 δις το 2012) και οι επιχειρήσεις να κλείνουν η μία μετά την άλλη εν μέσω μιας πρωτοφανούς σε σφοδρότητα ύφεσης. Δυστυχώς, όσοι χάσανε την ελπίδα μέσα στην απόγνωση του οικονομικού αδιέξοδου που έχουν περιέλθει, οδηγούνται σε ακραίες λύσεις δίνοντας τέλος στη ζωή τους για να αποφύγουν τον εξευτελισμό. Αυτό, όμως, που δεν είναι τόσο εμφανές στο κοινό και δύσκολα να το πιστέψει, είναι πως ξαφνικά «ως κεραυνός εν αιθρία» ολόκληρο το οικονομικό οικοδόμημα της χώρας κατέρρευσε σαν ένας πύργος από τραπουλόχαρτα και επήλθε τόσο γρήγορα η οδυνηρή de facto χρεοκοπία. Είναι φυσιολογικό αυτό το συγκλονιστικό γεγονός; Ή μήπως η υπαγωγή της Ελλάδος στον ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης υπήρξε το άλλοθι για τη σωτηρία του χρεοκοπημένου τραπεζικού συστήματος της χώρας;

Δεν πρέπει, λοιπόν, να ξεχνάμε την παταγώδη αποτυχία του Α' Μνημονίου, το οποίο κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του, αφού επαύξησε το συσσωρευτικό χρέος του ελληνικού δημοσίου κατά 73 δις ευρώ στα 368 δις ευρώ (δημοσιονομικό έτος 2011), κατάφερε επίσης με τα άκριτα μέτρα της αυστηρής λιτότητας που επέβαλε στην ελληνική κοινωνία να την οδηγήσει στην εξαθλίωση, στην μετανάστευση και στην καλπάζουσα ανεργία του 25%. Ως αποτέλεσμα, σιωπηρώς αντικαταστάθηκε με το PSI, του περιβόητου κουρέματος των ελληνικών ομολόγων που συνοδεύονταν από το πιο επαχθές Β' Μνημόνιο της αδιαφανούς επιπρόσθετης δανειακής σύμβασης των 130 δις του ελληνικού κράτους με τους διεθνείς πιστωτές της. Αυτή η υπέρογκη δανειακή σύμβαση κυρώθηκε σε νόμο του κράτους το βράδυ της αλησμόνητης 13^{ης} Φεβρουαρίου 2012, όταν υπερψηφίσθηκε από τη Βουλή, ενώ το κέντρο της Αθήνας είχε μετατραπεί σε πεδίο μάχης και ορισμένα κτίρια τυλίχθηκαν στις φλόγες καθώς η οργή του κόσμου υπερέβη τα όρια της.

Η ξέφρενη αυτή αντίδραση του κόσμου που επιβεβαίωσε τη ρήση του *Le Bon* « ο όχλος έχει τη δύναμη μόνο να καταστρέφει » υπήρξε απόρροια έντονων συναισθημάτων ότι κάτι κακό διέπραξαν οι αντιπρόσωποί του εις βάρος των παραδόσεων και της συνείδησης του έθνους. Η ιστορία μας διδάσκει ότι από τη στιγμή που οι ηθικές δυνάμεις στις οποίες στηρίχτηκε ο πολιτισμός ενός λαού έχουν χάσει την επίδρασή τους, η τελική διάλυση, αναφέρει ο *Le Bon*, « πραγματοποιείται από τα ασυνείδητα και βίαια πλήθη»¹. Η διαίσθηση του απλού πολίτη, που τόσο υποτίμησαν τα τελευταία χρόνια οι πολιτικοί ηγέτες, ότι η υπερψήφιση του νομοσχεδίου του *PSI* θα αποβεί καταστροφική για τη χώρα του και θα την έθετε σε μακροχρόνια υποτέλεια στους διεθνείς δανειστές της, χωρίς προοπτικές ανάπτυξης, δεν ήταν διόλου λανθασμένη.

¹ Gustave Le Bon, *The Crowd, A Study of the Popular Mind*, p. xviii, Cherokee Publishing, Atlanta, Georgia, 1982.

Όπως ο τακτικός προϋπολογισμός του 2013 εμφανίζει,² το δημόσιο χρέος ανέρχεται στα 343 δις ευρώ το 2012 (175.6% του ΑΕΠ) κι αυξάνεται στα 352 δις ευρώ το 2013 (192.3% του ΑΕΠ). Οι αριθμοί αυτοί που καταγράφονται επισήμως από τις αρχές του κράτους, είναι σε πλήρη αναντιστοιχία με τους πανηγυρισμούς των πολιτικών ότι σώσανε τη χώρα από 106 δις ευρώ χρέους με το περιβόητο *haircut* των ελληνικών ομολόγων του *ιδιωτικού τομέα*. Πέρασαν μόνο εννέα μήνες από τους πύρρειους πανηγυρισμούς και τα υποκριτικά χαμόγελα των υπουργών και αξιωματούχων της τότε κυβέρνησης, για να αποδειχθεί ότι τα € 106 δις είναι μόνο € 16 δις³. Ποσό που περιλαμβάνει το *ανεκδιήγητο* κούρεμα των € 12 δις των ομολόγων των ελληνικών ασφαλιστικών ταμείων. *Ανεκδιήγητο*, διότι τα ταμεία είναι χρονίως ελλειμματικά και τα χρηματοδοτεί μέσω του προϋπολογισμού το κράτος μ' ένα ποσό που ανέρχεται τα τελευταία χρόνια στα € 15 δις ετησίως. Δηλαδή, η ελληνική κυβέρνηση δέχθηκε ένας κατεξοχήν θεσμικός φορέας, πρώτα να μετονομαστεί σε ιδιωτικό, έτσι ώστε, να μπορεί να τον κουρέψει, και εν συνεχεία κούρεψε τις συντάξεις για το επόμενο έτος 2013 κατά € 5.5 δις, για να μειώσει το δημοσιονομικό χρέος!

Είχαμε επισημάνει πριν εννέα μήνες ότι το δημόσιο χρέος δεν είναι βιώσιμο με το *PSI* κι αποτελεί μια «μεγάλη μπλόφα της σωτηρίας της Ελλάδος από τη χρεοκοπία».⁴ Συγκεκριμένα, είχαμε αναφέρει ότι «η ουρά του *PSI* είναι μεγάλη γι αυτό δεν είναι συνετοί οι πανηγυρισμοί όταν κανείς δεν γνωρίζει τι τον περιμένει». Και ο λόγος, «πρέπει να συνυπολογιστεί το κόστος της ανακεφαλαιοποίησης των 'ελληνικών' τραπεζών το οποίο σύμφωνα με τον τακτικό προϋπολογισμό του 2012 προβλέπεται στα € 32 δις, και τώρα πληροφορούμεθα από ξένους αναλυτές ότι έχει αναθεωρηθεί στο επίπεδο των € 50 δις λόγω της δραματικής ύφεσης της ελληνικής οικονομίας. Ακόμη, πρέπει να προσθέσουμε και το 'γλειφιτζούρι' των € 30 δις που προσφέρουν οι Ευρωπαϊκές αρχές μέσω του *EFSS*, ως δώρο στους κατόχους των νέων ομολόγων για να ανέλθει η ονομαστική αξία στο 46.5 %. Εδώ, όμως, δεν τελειώνει η *σισύφεια* προσπάθεια του αναλυτή, γιατί πρέπει να προστεθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2011 που επισήμως έχει ανακοινωθεί ότι ανέρχεται στα € 22 δις (€ 17 δις τόκοι + € 5 δις το *πρωτογενές έλλειμμα*)».⁵

Δυστυχώς, οι πολίτες μόνο τα € 5 δις άκουσαν από τα χείλη του τέως πρωθυπουργού στο διάγγελμα του προς τον ελληνικό λαό ως η βασική αιτία που καθιστά αναγκαίες τις θυσίες του λαού για να γίνει ανταγωνιστική η ελληνική οικονομία. Επιπλέον, το κόστος του *PSI* περιλαμβάνει την κάλυψη των ζημιών που υπέστησαν από το «κούρεμα» τα ασφαλιστικά ταμεία που υπολογίζονται γύρω στα € 12 δις, και το ποσό των € 5 δις για δεδουλευμένους τόκους των παλαιών

² Προϋπολογισμός 2013, Υπουργείο Οικονομικών, Οκτώβριος 2012, σελ. 129.

³ Το δημόσιο χρέος πριν το *PSI* ήταν € 368 δις – 31 Δεκεμβρίου 2011.

⁴ *PSI: Η Μεγάλη «Μπλόφα» της Σωτηρίας της Ελλάδος από τη Χρεοκοπία*, 22 Μαρτίου 2012 <http://spiros26.wordpress.com> Επίσης δημοσιεύτηκε στο *Τρίτο Μάτι*, Τεύχος Απριλίου 2012.

⁵ Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του 2013, το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού του 2011 έχει διαμορφωθεί στο ποσό των € 22.8 δις, ενώ το έλλειμμα του 2012 εκτιμάται στο ποσό των € 16.3 δις.

ομολόγων τα οποία ανταλλάχθηκαν με τα νέα. Και συν αυτών, το ποσό των € 62 δις ονομαστικής αξίας των νέων ομολόγων. Ως αποτέλεσμα, «το συσσωρευτικό δημόσιο χρέος αυξάνεται στα € 352 δις» και επομένως το «κούρεμα» του χρέους από € 106 δις μειώνεται στα € 16 δις. Έτσι το ποσό των € 352 δις δημοσίου χρέους που εμφανίζει ο προϋπολογισμός για το έτος 2013, συμπίπτει με το ποσό που εκτιμήσαμε στην ανάλυση του *PSI* της 22ας Μαρτίου 2012. Με την σημαντική διαφορά, ο προϋπολογισμός δεν αναφέρει ότι με το *PSI* και τη δανειακή σύμβαση των € 130 δις, η οποία βαπτίσθηκε *‘βοήθεια χρηματοδότησης της ελληνικής οικονομίας’*, το δημόσιο χρέος μετατρέπεται σε 80% υπό ξένο δίκαιο και το 20% πλέον υπόκειται στο ελληνικό δίκαιο.⁶

Υπάρχει μια παραδοσιακή συμβουλή των έμπειρων κυνηγών αγρίων ζώων η οποία λέει ότι «εάν θέλεις να συλλάβεις ή να σκοτώσεις το θήραμά σου πρέπει να μετρήσεις τα ίχνη του αντίστροφα για να εντοπίσεις τη σπηλιά του θηρίου». Και την ακολουθήσαμε - ανιχνεύοντας από μπρός προς τα πίσω τα αποτυπώματα του πέλματος του θηρίου- και καταλήξαμε στη σπηλιά του θηρίου στα τέλη του Νοεμβρίου 2008, ακριβώς μετά την κατάρρευση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Εκεί βρήκαμε προς μεγάλη έκπληξη τον αποκληθέντα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης «τσάρο της ελληνικής οικονομίας» τον Αλογοσκούφη, να κρατά στα χέρια του το νέο νομοσχέδιο με την επιγραφή « Νόμος 3723 : Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης».⁷

Τα μέτρα λαμβάνονται, δήλωσε ο τότε υπουργός οικονομίας, «για να μην αντιμετωπίσουν οι τράπεζες προβλήματα ανταγωνιστικότητας. Το σχέδιο στήριξης του τραπεζικού συστήματος ανέρχεται στο ποσό των 28 δις ευρώ και θα θωρακίσει την ελληνική οικονομία». Τα μέτρα δεν λαμβάνονται επειδή υπάρχουν προβλήματα στο τραπεζικό σύστημα, διευκρίνισε ο Αλογοσκούφης και η εφαρμογή τους «δεν θα έχει επιπτώσεις στο έλλειμμα, αλλά στο δημόσιο χρέος, το οποίο ήδη βρίσκεται σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα».⁸ Έτσι με το ανεπίγνωστο, ότι το υπερβολικό για το μέγεθος της ελληνικής οικονομίας ποσό των 28 δις ευρώ δεν θα επηρεάσει το έλλειμμα αλλά το χρέος,⁹ ο Αλογοσκούφης γίνεται ο πρωτοπόρος της σωτηρίας (bailout) των «ανωνύμων τραπεζικών εταιριών που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος».¹⁰ Με άλλα λόγια, η ελληνική κυβέρνηση στα τέλη του 2008, προχωρά στην κομβικής σημασίας απόφαση να *κοινωνικοποιήσει* τις ζημιές των αποκαλούμενων *‘ελληνικών τραπεζών’* για να τις πληρώσει ο έλληνας φορολογούμενος, ενώ η πλειοψηφία του μετοχικού τους κεφαλαίου ανήκει στους ξένους. Ταυτόχρονα αυξάνει το δημόσιο χρέος επιδεινώνοντας την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας.

⁶ Πριν το *PSI* το 86% των ομολόγων διέπονταν από Ελληνικό δίκαιο και το 14% από Αγγλικό δίκαιο.

⁷ Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Αρ. Φύλλου 250, Τεύχος Πρώτο, Νόμος υπ’ αριθ. 3723, 9 Δεκεμβρίου 2008.

⁸ <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=19664>.

⁹ Το δημόσιο χρέος ορίζεται ως τα συσσωρευμένα ελλείμματα του δημοσίου χρέους δια μέσου του χρόνου. Ο δε ορισμός του ελλείμματος είναι η διαφορά μεταξύ των εσόδων και δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού, που συνήθως έχει ισχύ ένα έτος. Σε μαθηματική μορφή, εάν χ_t = το δημόσιο χρέος του τρέχοντος έτους, χ_{t-1} = το δημόσιο χρέος του προηγούμενου έτους, και d = το δημόσιο έλλειμμα, τότε, $d = \chi_t - \chi_{t-1}$.

¹⁰ Νόμος 3723, Άρθρο 1, ΦΕΚ 250, 9 Δεκεμβρίου 2008.

Έτσι μεταβιβάζονται 28 δις ευρώ¹¹ (12% του ΑΕΠ) χρέη των τραπεζών που έχουν λάβει άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος στο ήδη διάτρητο από τη δημοσιονομική κραιπάλη δίκτυο του Ελληνικού Δημοσίου. Με σκοπό, όπως αναφέρει το άρθρο 5 του Νόμου 3723, τα κονδύλια αυτά να διατίθενται από τα πιστωτικά ιδρύματα «για χορήγηση δανείων στεγαστικών και προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις με ανταγωνιστικούς όρους, η δε παρεχόμενη εγγύηση δύναται να αφορά σε χορηγήσεις προς επιχειρήσεις ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της χώρας».

Αυτός υπήρξε ο μύθος της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και ας δούμε τώρα σταδιακά, ξεκινώντας από τη σπηλιά του θηρίου ανιχνεύοντας τα ίχνη του τραπεζικού θηρίου κανονικά σε χρονολογική σειρά, από το παρελθόν προς το παρόν για να διαπιστώσουμε πως ακριβώς έχουν τα πράγματα. Με την έλευση του νέου έτους 2009, παραιτείται από τα καθήκοντα του ο Αλογοσκούφης και τον Μάρτιο του ιδίου έτους, η τότε κυβέρνηση Καραμανλή ανοίγει επίσημα το πακέτο των 28 δις ευρώ δανειοδότησης των τραπεζών από το Ελληνικό Δημόσιο και μαζί ανοίξανε οι ασκοί του Αιόλου οι οποίοι μέχρι και σήμερα παραμένουν ανοικτοί.

Εν μέσω τυμπανοκρουσιών των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της συνεχούς πλύσης εγκεφάλου του ευκολόπιστου κοινού ότι γρήγορα θα «ρεύσει ζεστό χρήμα στην αγορά» γιατί οι τράπεζες μας είναι εύρωστες και ισχυρές, έσπευσαν αμέσως οι τραπεζίτες να θεραπεύσουν τις πληγές της κεφαλαιακής ανεπάρκειας των πιστωτικών τους ιδρυμάτων. Ωστόσο, η εντύπωση της δήθεν υγιούς θέσης του ελληνικού χρηματοοικονομικού συστήματος παρέμεινε αποτυπωμένη για αρκετό καιρό στο κοινό, ιδίως η εσφαλμένη εκτίμηση ότι δεν κινδυνεύουν να εμπεριέχουν στους ισολογισμούς τους τα «τοξικά ομόλογα» των ενυπόθηκων δανείων και τα «δομημένα προϊόντα των παραγώγων» που ήταν εκτεθειμένες οι Αμερικανικές κι οι άλλες 'απρόσεκτες' Ευρωπαϊκές τράπεζες.

Με φόντο αυτό το σκηνικό ακολουθούν στα μέσα του 2009 τα ευτράπελα από την τότε αντιπολίτευση, «τα λεφτά υπάρχουν», και «που πήγαν τα λεφτά» κι ακόμη είναι άφαντα. Συνακολούθως, τα πρώτα ερωτήματα προβάλλουν στον Τύπο περί του ελλείμματος του δημοσίου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ, εάν όντως είναι 3.9% η 6%, και ξαφνικά οι περιπέτειες αρχίζουν με την παραίτηση της κυβέρνησης Καραμανλή, της προκήρυξης εκλογών, και της έλευσης στην εξουσία την 4^η Οκτωβρίου 2009 της κυβέρνησης Παπανδρέου. Το σκηνικό τώρα αλλάζει ριζικά και από ευοίωνα μετατρέπεται σε δυσόιωνα, και μετά την 22^η Οκτωβρίου, όταν ανακοινώνεται από την νέα κυβέρνηση ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα θα εκτιναχθεί από 6% στα 12.7%, μεταβάλλεται σε σκηνικό τρόμου. Ακουλουθεί η εκσφενδόνιση των spreads του 10^{0us} ελληνικού ομολόγου από

¹¹ Τα €5 δις αφορούν προνομιούχες μετοχές (απόδοσης 10%) για την ενίσχυση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών. Τα € 8 δις συνιστούν έκδοση ειδικών ομολόγων (zero coupon bonds) από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ). Και τα €15 δις αφορούν εγγυήσεις του ελληνικού δημοσίου για την έκδοση δανείων που θα συναφθούν μέχρι το τέλος του 2009. Η παροχή από το δημόσιο στα πιστωτικά ιδρύματα του ποσού των € 23 δις αποτελούμενο από ελληνικά ομόλογα και κρατικές εγγυήσεις θα έχει διάρκεια μέχρι τρία χρόνια (31-12-2012).

150 περίπου μονάδες βάσης στις 450 μονάδες βάσης σε σχέση με τα αντίστοιχα γερμανικά, ενώ ταυτόχρονα ανακοινώνεται από τη Τράπεζα της Ελλάδος η αλλαγή του κανονισμού του συστήματος διακανονισμού αγοραπωλησιών των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου από T+3 σε T+10.¹²

Η κυβέρνηση Παπανδρέου αλλάζει την ηγεσία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (ΕΣΥΕ), και μαζί και το όνομά της σε Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ). Έτσι, ο μοιραίος για τις τύχες του ελληνικού λαού πρωθυπουργός, απαλλάσσει την υπηρεσία από τον αποκρουστικό όρο «εθνική» (ο οποίος του προκαλούσε έντονα συναισθήματα αποστροφής) και σπεύδει άμεσα να διαλαλήσει το ευαγγέλιο του νεοφιλελευθερισμού: την *παγκόσμια διακυβέρνηση των αγορών*. Αρχίζει τα διηπειρωτικά ταξίδια με τις γνωστές δηλώσεις διαπόμπευσης της χώρας, που έκαναν τον γύρο του κόσμου, ότι οι Έλληνες είναι διαφθαρμένοι και ο ίδιος υπηρετεί ένα διεφθαρμένο και αναξιόπιστο κράτος το οποίο απέστειλε ψευδή στατιστικά στοιχεία στους κοινοτικούς μας εταίρους, τα φημισμένα διεθνώς με τη μειωτική προσωνυμία *Greek Statistics* με τους *αστερίσκους*.

Ακολουθούν λίγο αργότερα, τον Φεβρουάριο του 2010, οι δηλώσεις του τέως υπουργού οικονομικών Παπακωνσταντίνου περί «Τιτανικού», προσερχόμενος σε συνεδρίαση του Eurogroup. Συγκεκριμένα, σε ερώτηση δημοσιογράφων τι μέτρα θα πάρει η κυβέρνηση του για την κατάσταση της Ελλάδος, η απάντηση του ήταν ότι « η Οικονομία της Ελλάδος είναι ένας Τιτανικός». Πιθανώς αυτή η δήλωση, η οποία έλαβε τόση δημοσιότητα, να αποτελεί μια « πικρή αλήθεια» και ο Τιτανικός να βούλιαξε όπως βουλιάζει σήμερα η Ελλάδα, αλλά ως καπετάνιος γνώριζε ότι δεν μπορεί να σώσει τους επιβάτες. Γι αυτό, αυτή η αλήθεια έπρεπε να συνοδευτεί από την παραιτήσή του από το αξίωμα κι όχι να συνεχίσει τη θητεία του με ανακρίβειες και παραπλανητικές δηλώσεις. Ιδίως, να αναλάβει προσωπικώς την υλοποίηση επαχθών Μνημονίων εξαθλίωσης και καταδυνάστευσης της χώρας. Ακόμη χειρότερο, να υπογράψει, όπως θα δούμε στη συνέχεια, κολοσσιαία ποσά εγγυήσεων στις τράπεζες τα βάρη των οποίων είναι αδύνατον να τα σηκώσει

---

¹² Αφορά τον διακανονισμό εκκαθάρισης των συναλλαγών χρεογράφων. Στην συγκεκριμένη περίπτωση αφορά την εκκαθάριση σε τίτλους του δημόσιου που εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Τραπεζής της Ελλάδος. Το T (time) σημαίνει η ημερομηνία που έγινε η συναλλαγή και ο αριθμός 3 ή 10 αφορά το χρονικό περιθώριο σε εργάσιμες μέρες (business days) που πρέπει να καταβληθούν τα μετρητά εάν πρόκειται για αγορά και παράδοση των τίτλων εάν πρόκειται για πώληση. Διαχρονικώς, είναι πάγια πρακτική οι κανονισμοί εκκαθάρισης συναλλαγών να μην μεταβάλλονται από τους εποπτικούς οργανισμούς αυθαίρετα από την μία μέρα στην άλλη. Ο δικαιολογημένος θόρυβος που προκλήθηκε, που όντως αποτελεί σκάνδαλο, πηγάζει από το γεγονός ότι μέχρι την 22^α Οκτωβρίου 2009, η προθεσμία αγοράς ή παράδοσης των τίτλων [στη περίπτωση υποτιμητικής κερδοσκοπίας (short selling)] ήταν τρεις μέρες, και την 22^α Οκτωβρίου 2009, η Τράπεζα της Ελλάδος ξαφνικά αλλάζει τον κανονισμό και δίνει τη δυνατότητα σε όσους «σόρταραν» τα ελληνικά ομόλογα να κλείσουν τις θέσεις τους ή να παραδώσουν τους τίτλους σε 10 μέρες! Είναι εμφανές ότι κάποιοι γνώριζαν «εκ των έσω» ότι κάτι δυσάρεστο για την πορεία της Ελληνικής οικονομίας πρόκειται να ανακοινωθεί, αλλά η ανακοίνωση καθυστέρησε και είχαν «σορτάρει αέρα» heavenly, δηλαδή άνοιξαν μεγάλες κερδοσκοπικές θέσεις πτώσης των τιμών των ελληνικών ομολόγων (άνοδο των spreads). Όμως, ούτε τα χρήματα είχαν αλλά ούτε και τους τίτλους. Και το δυσάρεστο νέο που περίμεναν ανακοινώθηκε, η δραματική επιδείνωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, και τα spreads εκσφενδονίστηκαν 300 μονάδες βάσης και κάποιοι έβγαλαν πράγματι πολλά χρήματα ποντάροντας στην χρεοκοπία της πατρίδας τους και μάλιστα με «αέρα».

ο ελληνικός λαός. Μπορεί, ο ίδιος να μη μετανόησε για τη φράση του, αλλά ο Τιτανικός σήμερα, που είναι η πατρίδα του, βουλιάζει αύτανδρος παρασύροντας στο βυθό εκατομμύρια ανθρώπους.

Εν τω μεταξύ, ο πρωθυπουργός της χώρας συνέχισε τα ταξίδια του ακατάπαυστα, όπως η ακίνητη μηχανή του «αόρατου χεριού» του Adam Smith, διακηρύττοντας την πίστη του στο δόγμα της παγκόσμιας διακυβέρνησης των αγορών στις διαβουλεύσεις του με τους πολιτικούς ηγέτες των «αλληλέγγυων» κρατών- μελών της Ευρωζώνης. Ταυτόχρονα διαβεβαίωνε με παρρησία στις δημόσιες εμφανίσεις του τους διεθνείς πιστωτές μας, ότι «η Ελλάδα θα τιμήσει τους δανειστές της». Δεν είχε πιθανώς αντιληφτεί ότι το μεγαλύτερο μέρος του υπερβολικού δημόσιου χρέους προήλθε από τον ανατοκισμό του χρέους και η αποπληρωμή του ήταν ανέφικτη, διότι οι πιστωτικές αγορές προεξοφλούσαν την μη βιωσιμότητα του χρέους, λόγω του ότι η κρίση του 2008 είχε πλήξει επίσης και το «εύρωστο» χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ελλάδος. Οι αγορές του χρήματος γνώριζαν ότι «πίσω έχει η αχλάδα την ουρά». Γι αυτό, όσο ο Παπανδρέου διαβεβαίωνε τις αγορές ότι θα τιμήσει τους πιστωτές της χώρας, τόσο οι αγορές ανέβαζαν όλο και πιο ψηλά τα spreads των ομολόγων. Όσπου στη μάχη του με τους «κερδοσκόπους» όπως τους αποκαλούσε, μια μέρα στις αρχές Μαρτίου του 2010, έβγαλε και το «πιστόλι και το άφησε στο τραπέζι». Δεν έγινε τότε σαφές εάν το πιστόλι απευθύνονταν στους κερδοσκόπους ή στην ΕΕ, αλλά τελικά το έστρεψε στον ελληνικό λαό με το διάγγελμα στο Καστελόριζο στις 23 Απριλίου 2010 και τη προσφυγή της Ελλάδος στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης με τοποτηρητή το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).

Έτσι με πολιτικό σλόγκαν το αρχαίο « Σώζειν» την Ελλάδα από τη χρεοκοπία, υπογράφετε την 10^η Μαΐου 2010 το Α' απεχθές Μνημόνιο και ακολουθούν αμέσως τα άκριτα μέτρα της αυστηρής λιτότητας που επέβαλε η τρόικα στην ελληνική κοινωνία και η παραπαίουσα οικονομία μας αρχίζει να καταρρέει. Όμως, λίγες μέρες πριν την υπαγωγή της χώρας υπό κηδεμονία, με τον νόμο 3845 της 6^{ης} Μαΐου 2010¹³ στο τέταρτο άρθρο με τίτλο: Αύξηση Φ.Π.Α και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης, εμφανώς με δόλιο τρόπο καταχωρείται στο εδάφιο «συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης» τροποποίηση αύξησης του ποσού των εγγυήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο προς τις τράπεζες κατά 15 δις ευρώ. Ο πρωθυπουργός της «σωτηρίας» της χώρας από τη χρεοκοπία, δεν σταματάει να χορηγεί κεφάλαια προς τις τράπεζες, αλλά εν μέσω του καλοκαιριού (21 Ιουλίου 2010) με τον νόμο 3864¹⁴ δίδει τις ευλογίες του για την ίδρυση Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) στο οποίο θα χορηγήσει άλλα 10 δις ευρώ το Ελληνικό Δημόσιο. Εντούτοις, το ΤΧΣ δεν θα ανήκει στον δημόσιο τομέα, αλλά θα έχει αμιγώς ιδιωτικό χαρακτήρα, παρότι η κάλυψη του συνόλου του κεφαλαίου θα γίνει από το Ελληνικό Δημόσιο (Άρθρο 1)!

Πώς θα μπορούσε ένας απλός πολίτης να διανοηθεί αυτή την πλεκτάνη των πολιτικών που τους ψήφισε για να βελτιώσει το βιοτικό του επίπεδο κι αυτοί, αφού πήραν την εξουσία στα

¹³ Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Τεύχος Πρώτο, Αρ. Φύλλου 65, Νόμος υπ' αριθ. 3845, 6 Μαΐου 2010.

¹⁴ Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Τεύχος Πρώτο, Αρ. Φύλλου 119, Νόμος υπ' αριθ.3864, 21 Ιουλίου 2010.

χέρια τους, τώρα στρέφονται κατά περιέργο τρόπο εναντίον του για να τον εξαθλιώσουν; Πώς λογικώς θα μπορούσε ο πρωθυπουργός της χώρας να συμβιβάσει τις άκριτες περικοπές μισθών, συντάξεων και υγειονομικής περίθαλψης με την θεμελιώδη αρχή της *κοινωνικής δικαιοσύνης* του σοσιαλιστικού κόμματος που εκπροσωπεί; Αρχή που ευαγγελίζεται επί δεκαετίες ως πολιτικός και τώρα ενεργεί διαμετρικώς αντίθετα με τα ιδεολογικά του πιστεύω και μεταβιβάζει με αδιαφανείς μεθόδους κεφάλαια του δημοσίου σε ιδιωτικά πιστωτικά ιδρύματα ανώνυμης μετοχικής σύνθεσης υπεράκτιων εταιριών για να επωμιστεί τα βάρη ο Έλλην φορολογούμενος πολίτης;

Μ' αυτά τα ερωτήματα να ταλανίζουν το μυαλό μας μέσα σε ένα ζοφερό περιβάλλον αβεβαιότητας και αυξανόμενης ανεργίας, η τρόικα αρχίζει στα τέλη του καλοκαιριού 2010 την εφαρμογή των μέτρων της «*εσωτερικής υποτίμησης*» των εισοδημάτων κι ως φυσικό οι πολίτες βγαίνουν στους δρόμους και οι συναθροίσεις στη πλατεία Συντάγματος πληθύνουν. Τα spreads των ελληνικών ομολόγων, παρά την έλευση του ΔΝΤ ως επιτηρητή του προγράμματος και την υπογραφή του Α' Μνημονίου για να μπει η ατίθαση Ελλάδα σε « δημοσιονομική πειθαρχία», αντί να μειωθούν παίρνουν την ανηφόρα. Μάλιστα στις αρχές Σεπτεμβρίου 2010, προς έκπληξη των οικονομολόγων τα spreads εκτινάσσονται στο επίπεδο των 900 μονάδων βάσης. Επίσης, η διεύρυνση των spreads έλαβε χώρα εν μέσω φημών ότι η Ευρωπαϊκή κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έχει ενεργοποιήσει ένα πρόγραμμα αγοράς ελληνικών ομολόγων εκτιμώντας ότι η άνοδος των spreads των ελληνικών ομολόγων δεν αντανακλούν τα θεμελιώδη στοιχεία. Το γεγονός αυτό προξενεί εντύπωση ακόμη και στους αναλυτές της Τραπεζής της Ελλάδος, γι αυτό η ανάλυση τους επιδιώκει να προσδιορίσει «σε τι βαθμό η δραματική άνοδος των spreads κατά τη διάρκεια του 2010 σχετίζεται με συντελεστές άσχετους προς τα θεμελιώδη μακροοικονομικά δεδομένα.»¹⁵

Οι συγγραφείς της οικονομετρικής μελέτης επισημαίνουν ότι «από τον Μάιο του 2010 μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2010, οι αγορές αντέδρασαν με τρόπο υπερβολικό και τα spreads των ελληνικών ομολόγων εκτινάχθηκαν κατά 400 μονάδες βάσης υπεράνω του προβλεπόμενου εύρους των 500 μονάδων βάσης σύμφωνα με την εκτίμηση του μοντέλου». Έτσι τα αποτελέσματα της μελέτης μας, καταλήγουν οι αναλυτές, προτείνουν ότι «έχουν υπάρξει επεισόδια» άσχετα με τα θεμελιώδη στοιχεία. Πως θα μπορούσαν να διανοηθούν οι οικονομικοί αναλυτές που βρίσκονταν στη κεντρική σπηλιά του θηρίου, την εποπτεύουσα αρχή, τα άσχετα επεισόδια που ορθά είχαν προβλέψει, ήταν συνδεδεμένα με περιηγητικά πλοία και ελληνικά λιμάνια στο Νόμο 3872 (3-9-2010)¹⁶ και συγκεκριμένα στο άρθρο 7 υπό την αιγίδα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας και έχει τεθεί η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους : « Τα ποσά που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 και στο άρθρο 4 του ν.3723/2008(ΦΕΚ 250 Α'), έτσι όπως αυτά τροποποιήθηκαν από την παράγραφο 8 του άρθρου τέταρτου του ν. 3845/2010 (ΦΕΚ 65 Α'), αυξάνονται κατά 25 δισεκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα». Ελλάδα, πως σ' έχουν καταντήσει! Σ Α 1-12-2012.

¹⁵ "The Greek financial crisis: Growing Imbalances and Sovereign Spreads", Gibson H., Hall G., Tavlas G., Working Paper 124, Bank of Greece, March 2011

¹⁶ Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους Γιώργο Σαρρή και Παναγιώτη Θεοδωρίδη για την επισήμανση των ΦΕΚ.